No. 71 1832.

BREDASCHE COURANT.

Staat- ; Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Vrijdag den 23 Maart.

De BREDASCHE COURANT *verschijnt geregeld, zes malen per week en te door het geheele Koningrijk, tegen f 6 het kwartaal,* franco der post *verkrijgbaar. Alle inzendingen van bijdragen (die van belangrijken inhoud zullen steeds met dankbaarheid ontvangen worden) gelieven franco aan de uitgevers* BROESE & Comp. *Alle Advertentien, op zegel gesteld, worden geplaatst tegen 10 cents per regel.*

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten Maart.

Thans niet het licht een op den 17den dezer uitgegeven koninklijk besluit van den 16den, houdende verordeningen omtrent het Grootboek van werkelijke schuld, rentende vijf ten honderd, daar te stellen volgens de wet van den 6den Januarij 1831.

— Bij besluit van 12 Februarij ll., n°. 103, is de heer kolonel *Sam van Bazel*, van de Oost-Indische troepen en thans met verlof hier te lande, onder 's konings dankbetuiging voor zijne bewezene diensten, eervol ontslagen van het bevel over de troepen op de linie tusschen Bergen-op-Zoom en Breda.

Bij besluit van denzelfden dag, n°. 105, zijn de officieren van gezondheid 3de klasse *L. Ouwboek* en *L. E. Inkel*, van de 10e afdeeling infanterie en van de afdeeling grenadiers, tijdelijk bevorderd tot de 2de klasse, bij de 14e en 7e afdeelingen infanterie.

— Uit 's Bosch wordt ons gemeld:

» Heden morgen heeft de opperbevelhebber dezer vesting, de heer generaal-majoor *George*, zijne inspectie over ons garnizoen besloten en wel met het 1ste bataillon, 1ste afdeeling Noord-Brabandsche schutterij, bestaande uit de kompagnien 's Hertogenbosch, Breda en Bergen-op-Zoom. Na alvorens groote revue te hebben gehouden, waren op heden de exercitien van het bataillon bepaald; zij werden, zoowel die der onder-officieren als die der manschappen, met het maken der handgrepen, groote manoeuvres en tirailleur-exercitien, met eene vaardigheid en juistheid verrigt, die het bataillon de uiterste tevredenheid der generaals deden verwerven.

» Het is ongeloofelijk, hoe dit bataillon, zoo kortelings tot een geheel gemaakt, het reeds zoo verre heeft gebragt, dat het bijna met de beste bataillons der afdeelingen kan wedijveren; de onvermoeide pogingen en den ijver van deszelfs chef, den heer majoor *Knoll* en der overige officieren, moeten het dank geweten worden, dat deze manschappen binnen korten tijd zulke groote vorderingen gemaakt hebben."

— Uit Zeeland meldt men, dat thans dagelijks onder scheepsbenoemingen en overplaatsingen in de gewapende dienst bij de manschappen gelet. De matrozen schijnen in het 4de en 5de district der provincie weder toe te nemen; er kwamen te Vlissingen vele transporten met zieken aan. De generaal majoor *Guicherit* had in den loop der vorige week de verschillende korpsen in die vesting, met de meeste naauwkeurigheid, geinspecteerd.

— Onder dagteekening van den 5den en 5den maart zijn aan den Franschen gezant te Rome, door den kardinaal, staats-secretaris *Bernetti*, twee nota's overhandigd, hoofdzakelijk van den navolgenden inhoud: De kardinaal staats-secretaris geeft bij de eerste te kennen, dat hij zich, in antwoord op de vroegere nota's van den 28sten februarij, met de zeer onbepaalde verklaring heeft te vreden gesteld, dat de Fransche regering voorzeker niet zonder motiven, de dadzaken, welke de bezetting van Ancona hebben gewijzigd, aan een naauwkeurig onderzoek te onderwerpen, terwijl de Fransche gezant voor het oogenblik zich niet gemagtigd achtte omtrent de ware strekking dezer gebeurtenissen volledige, om met eenigen grond te kunnen zeggen, dat de intentien van dezelfs gouvernement al dan niet waren te buiten gegaan. Daar er thans overvloedige tijd is geweest om ten aanzien van dit een en ander meerdere zekerheid te verkrijgen, en daar de tegenwoordige staat van zaken een spoedigste eene oplossing vordert, zoo heeft het Z. H. goedgedacht aan hem secretaris van staat te gelasten, dat hij deze nota een bepaald en onbewimpeld antwoord zoude worden gevraagd, omtrent de vergoeding welke het pausselijk bestuur [illegible] regten van Z. M. den Koning der Franschen kan vorderen.

De tweede nota van minder staatkundig belang, strekt om ter kennisse van den Fransche gezant eenige daadzaken te brengen, waarvan hebt op zich eene verkorting der souvereiniteits-regten van den Paus daarstelt, en waarvoor dus even als van de vroeger vermelde genoegdoening wordt gevorderd. Zoo wordt daar onder anderen in gezegd, dat de generaal *Cubières*, niettegenstaande zijne proclamatien, volgens welke men de burgerlijke plaatselijke autoriteiten zoude eerbiedigen, heeft goedgevonden, onderscheidene gevangenen, verpleegd om staatsmisdrijven, in vrijheid te stellen; dat andere verbannen misdadigers openlijk in de stad Ancona worden toegelaten, en bij de Fransche bevelhebbers ondersteuning vinden; dat men bij den aftogt der pausselijke troepen, niet alleen wapenen en paarden, maar zelfs de benoodigdheden voor de inwendige dienst, heeft geweigerd te laten volgen; enz. het een en ander volstrekt strijdig zijnde met de verklaring van den franschen gezant, dat het doel dezer uitrusting alleen was, de rust en de wettige orde in de pausselijke staten te herstellen.

's GRAVENHAGE, den 21sten Maart.

De Tweede Kamer der Staten Generaal vergadert morgen ten twaalf ure. Men verneemt dat haar morgen weder nieuwe ontwerpen van wetten zullen worden voorgedragen, waardoor het getal aanhangige onderwerpen op nieuw zal vermeerderen. Aan de andere zijde zullen nu de voordragten omtrent den adel en de zeep deze week worden ten einde gebragt. De eerstgemelde, tot het verleenen van vrijdom van accijns op den adel, is tan vrijden male door de regering veranderd, en zal waarschijnlijk thans tot geene langdurige beraadslagingen meer aanleiding geven, voor al nu aan het gewigtigste bezwaar, daartegen ingebragt, ter bepaling in de wet van de faktuur van [illegible] verleend, volkomen is te gemoet gekomen en ook de bewoordingen van het voorstel zijn gewijzigd. Het gemeen overleg van de Regering met de Staten Generaal heeft voorzeker, ook omtrent dit ontwerp, de heilrijkste gevolgen opgeleverd. Overigens verwacht men nieuwe redactien van sommige der nog aanhangige ontwerpen, gelijk die tot verandering van registratie-, zegel- en successie-wetten. Men kan dus eene langdurige en reeds belangrijke zitting der Kamers te gemoet zien. De bereids voorgedragene wijzigingen in het [illegible] zijn in bijna al de afdeelingen reeds onderzocht en [illegible]

BELGIE.

BRUSSEL, den 21sten Maart.

De afgevaardigden, die thans met het onderzoek van het budget tot aan de publieke schuld gekomen zijn, hebben, in hunne zitting van maandag, onderscheiden artikels van hetzelve goedgekeurd. Bij het artikel, behelzende aanvraag van 2,600,000 gulden voor den intrest eener nieuw te doene leening van 48 millioen, verlangden de heeren *Gendebien* en *Delhougne* vooraf de bepalingen der reeds gesloten leening van 24 millioen te kennen, doch verscheiden leden, waaronder de heer *Dey*, verklaarden zich tegen, de heer *H. de Brouckere* op grond, dat men dan [illegible] in de gelegenheid zoude [illegible] geraken, om [illegible] te handelen. Het 8ste artikel, vaststellende eene dotatie van 480,000 guldens voor de amortisatie van gedachte leening, gaf mede tot veel woordenwisseling aanleiding. Velen leden gaven dan wensch te kennen, dat er eene organiserende wet betreffende het amortissement voorgesteld wierd.

— In de zitting van gisteren hebben de afgevaardigden de discussien over het budget vervolgd, [illegible] van justitie geopend geworden, [illegible] zitting over de verscheiden artikels door de kamer zijn aangenomen. [illegible] den de beraadslagingen voortgezet.

— Wij vernemen dat het tijdstip voor de uitwisseling van het traktaat betrekkelijk de vestingen tot den 24sten Maart vastgesteld geworden; graaf *Orloff* zal voor dit tijdstip te Londen aangekomen.

— In den *Indépendant* leest men: » Men meldt ons de volgende tijding mede, welker echtheid men [illegible]

» Prins *Talleyrand* en lord *Palmerston* hebben eenparig besloten, den 31sten Maart, de conferentie te noodzaken, een bepaald besluit betrekkelijk de 24 artikelen te nemen, en de zaak, door dat besluit van welken aard ook, te beslechten.

» De courrier, overbrenger van dit gewigtig [illegible] en Engelandgenomen, [illegible] nacht met het portefeuille van buitenlandsche zaken aangekomen zijn.

» Wij zullen er bijvoegen, dat onderscheiden [illegible] werpen ontvangen, deze zaak bevestigen."

Het *Memorial* hetzelfde berigt mededeelende, drukt zich [illegible] meer bepaaldelijk uit:

» Men verzekert, zegt hij, dat lord *Palmerston* en de prins *Talleyrand* de vertragingen van de vereffening der belgische zaak moede, aan de ambassadeurs van Pruissen, Oostenrijk en Rusland verklaard hebben, dat, wanneer op den 31sten dezer de ratificatien, zoowel van het tractaat van 15 november als die der vestingen niet waren aangekomen, Frankrijk en Engeland zich van de conferentie zouden losmaken, welke, door deze daadzaak, ontbonden zou zijn.

» Wordt deze tijding bevestigd, zoo kunnen er gebeurtenissen van hoog aanbelang plaats grijpen. In alle geval, zullen dan de onderscheiden gesteldheden juist afgeteekend worden en de onzekerheid hebben [illegible]

Engeland [illegible] Wij vernemen dat Frankrijk en Engeland het besluit genomen hebben, om tegen het eind der maand de moejelijkheden uit den weg te ruimen, die, door de besluiteloosheid van Rusland, het tractaat van 15 November zijn in den weg gelegd. Deze beide mogendheden zouden niet alleen het besluit hebben aangekondigd de conferentie te breken, ingeval de ratificatien voor dit tijdstip niet aangekomen zijn; maar ook het voornemen hebben, alsdan eene nieuwe vereeniging tusschen de engelsche, fransche en belgische plenipotentiarissen daar te stellen."

— De heer *de Merode* schijnt bepaaldelijk zich met het interim van het ministerie van oorlog te hebben belast. Sommigen zeggen, dat het voor de leus is, en dat de fransche generaal *Evain* het werk zal verrigten.

— De heer *Ducpétiaux* heeft in den *Courrier* een uitvoerigen brief doen plaatsen, daarin de redenen blootleggende die hem hebben doen besluiten zijne demissie, als inspecteur-generaal over de gevangenissen, in te zenden; dezelve is aan den president en de leden der centrale sectie gerigt en het zijn voornamelijk de aanmerkingen en besnoeijingen, die deze in zijne administratie hebben willen maken, welke hem tot gemeld besluit bewogen hebben.

ANTWERPEN, den 20den Maart.

In den afgeloopen [illegible] met een stormig [illegible] Noord-Westen, [illegible] benevens de koopvaardijschepen op onze reede hebben gelukkig den hevigen wind wederstaan; twee driemast-vaartuigen, een amerikaansch en een belgisch, liepen intusschen gevaar van tegen de kaden geslagen te worden. De vloed is niet buitengewoon hoog, slechts 22 duimen meer dan naar gewoonte gerezen; doch men vreest, zoo de wind in dezelfde rigting blijft aanhouden, dat het water met den avond-vloed veel hooger zal rijzen.

PARIJS, den 19den Maart.

In den *Moniteur* van gisteren lis men:

» Sedert de telegraphische depesche, van den 16den, welke meldde dat de ruste te Grenoble heerschte, heeft de staat der dampkring-lucht niet toegelaten langs dien weg nadere tijdingen te krijgen.

» Het gerigt der onderzoek naar de gebeurtenissen van den 12den [illegible] Het gouvernement heeft dezelve gezonden der [illegible] Generaal *Delort*, wiens voorzigtigheid en vastheid beiden [illegible] verzekerd.

» Deze [illegible] zekerheid, men gevoelt zulks, door de plotselijke veranderingen [illegible] kommandanten.

— De *Moniteur* van heden [illegible] het volgende:

» Eene telegraphische depesche, van den 20den gedagteekend, door den prefect van de Rhone [illegible] aangenomen, meldt, dat de troepen van Lyon aan [illegible] vertrokken, onder bevel van den generaal *d'Uzer* den [illegible] aangekomen zijn.

Het ongunstige weder belette het einde dezer depesche te vernemen.

— Zeer uitvoerig zijn de berigten welke door de dagbladen van onderscheiden [illegible] over de gebeurtenissen te Grenoble, worden den [illegible] Van de zijde van het ministerie worden de onlusten geteekend aan [illegible] bevolking, bepaaldelijk van eenige jonge lieden, [illegible] die met de grofste buitengewijdheden tegen de wettige autoriteiten zouden hebben te [illegible] terwijl de oppositie, zoo liberaal [illegible] beschuldigt, om door de onwikkeling der militaire magt en door de wapenen zich ter zake van eenige geringe beleedigingen te wreken.

De generaal *Delort* welke den generaal *Saint Clair* vervangt, is van hier vertrokken, met last om in de omstreken eene magt van 12000 man te vereenigen en daarmede de stad des noods met gewapende magt te bezetten; en volgens de laatste berigten zoude dit [illegible] moeten, indien slechts het 23ste regiments [illegible] van [illegible] teruggetrokken [illegible] de verbittering [illegible] dit [illegible] is zoo groot, dat zelfs de stedelijke raad, welke zich zoo spoedig mogelijk heeft geconstitueerd, [illegible] verklaard hebben, voor de gevolgen niet in te staan, wanneer men ten deze niet [illegible] toegeven. Het geregtshof van Grenoble heeft de instructie dezer zaak [illegible] behouden.

— De laatst ontvangen tijdingen, onder dagteekening van den 16den, maar voor de aankomst der troepen, houden, dat de rust voortdurend in de stad was blijven heerschen, zoodat er, na het verlaten van de stad door het garnizoen, geen nieuwe buitensporigheden waren gepleegd.

Intusschen is de ongerustheid over de gebeurtenissen in het Zuiden alhier zeer groot; alschoon de *Moniteur* de onlusten te Grenoble als geeindigd doet voorkomen, denkt het publiek er anders over. De [illegible] in de magt der [illegible] zijde, het zeggen [illegible] dat zij zich tegen den intogt der troepen zoude willen verzetten, dat zij van geschut en kardoezen voorzien is, en stukken geplant heeft, om de voornaamste toegangen te verdedigen enz.

Andere berigten uit het Zuiden spreken van nieuwe onlusten, zwaarder dan de eerste, die den 12den te Lunel uitgebarsten waren. Men had van Montpellier troepen derwaarts gezonden. — Te Melhau, Saunières en te Vigan hadden er veldtpartijen plaats gehad tusschen de patriotten en de Carlisten. Men had in die steden lieden met witte kokarden gezien, zonder dat zulks [illegible] verhinderd te kunnen worden.

Overigens vernemt men weinig bijzonderheden omtrent de volksbewegingen te Nismes, Carcassone en andere plaatsen; de ministeriele bladen willen steeds verzekeren, dat de rust er zoo goed als hersteld is.

— Zie hier eenige nadere bijzonderheden over de onlusten, op de beide eerste dagen, te Grenoble voorgevallen.

De onlangs daar benoemde prefect, de heer *Maurice Duval*, schijnt het welgevallen der volksleiders niet te hebben kunnen wegdragen. Bij zijne aankomst wilde men hem reeds op een straatgerucht onthalen, doch de maire der plaats wist zulks te voorkomen. Dit ontwerp mislukt zijnde, beraamde men dan, den laatstvorigen zondag, om op vasten-avond eene maskerade te houden, waarin de voornaamste personen van het bewind moesten voorkomen. (*Zie deswege reeds ons nommer van II. dingsdag.*) Den volgenden morgen trok het volk naar het hotel van den prefekt, vergezeld [illegible] de nationale garde, en de order dat het te Grenoble in [illegible] regiment in de kaserne zou geconsigneerd blijven. Aan dezen eisch, gelijk van zelve spreekt, geen gehoor gegeven wordende, drong het volk van het voorplein van het hotel der prefectuur inzelve binnen, doorliep alle kamers, om den prefekt te zoeken, die men gelukkig niet vond. Intusschen was het met de linietroepen tot een gevecht gekomen, het het gevolg dat er een 30 of 40 uit het volk gekwetst werden. Eene deputatie ging middelerwijl van het onderhandelen met den luitenant-generaal *Saint Clair*; militair en kommandant van het departement de l'Isère; de generaal het, [illegible] de eigendunenen niet eens binnende worden, begeef zich naar buiten, en deszelfs ongeduld wachtenden hoop zelf te sussen en te bedaren, [illegible] mogt niet baten; hij verklaarde ten laatste, al [illegible] hunne eischen niet te kunnen bewilligen. Voor het gewelt [illegible] onderdoen, werd hij door een [illegible] grootendeels aan het volk [illegible] benevens den [illegible] voor eene wacht bewaakt. De prefekt kon niet gevonden worden. Het volk en de nationale garde schijnt in den namiddag meester van de stad te zijn geweest; de laatste bezette alle posten en deed patrouilles door de straten, terwijl de linietroepen, buiten bij overeenkomst of genoodzaakt, in hunne kazernen verbleven. Den gedenkwaardigen nacht van den 13den op den 14den was het volk druk werkzaam met verdedigings middelen te maken en barrikaden op te rigten, de geheele onrust greep er plaats. In den morgen van den 14den had de generaal alle ontzag verloren; op zijn dringend verzoek [illegible] met de gemeentelijke raad eene samenkomst te houden [illegible] voor, dat hij met de troepen de stad [illegible] wanorden uit konden volgen, dewijl de nationale [illegible] in dit geval, de orde te handhaven. Er werd dan eene [illegible] overeenkomst getroffen, volgens welke de generaal en [illegible] den loop van den dag de stad verlieten. — Na het vertrek [illegible] troepen in de opentlijke rust niet verder gestoord geworden.

— Uit Lyon meldt men, dat het 6de regiment van linie, drie eskadrons dragonders en een batterij artillerie naar Grenoble opgetrokken zijn. Het 16de regement van Montelimart te Lyon gekomen, had dezelfde rigting genomen.

— De maatschappij van volksvrienden heeft zich gedurende eenige dagen vereenigd in een lokaal, hetwelk tot eene manege geschikt was, en door den huurder aan dezelve in gebruik werd afgestaan. De eigenaar niet genegen zijnde [illegible]

zulk eene dienstige te doen zijn, heeft gemeend dat deszelfs bestemming van eenen geheel anderen aard was, en alzoodien eene naauwkeurige uitvoering van het laatstkontrakt gevorderd. De regthank heeft zijnen eisch billijk gevonden, en de volksvrienden zijn dus genoodzaakt een ander leenkomen te zoeken.

— Ofschoon het reeds tegengesproken is, blijven sommige dagbladen volhouden te verzekeren, dat de maarschalk *Soult* bepaaldelijk het voornemen zou hebben, om het ministerie te verlaten. Als een nader bewijs voeren zij nog aan, dat de maarschalk bevel gegeven heeft, om zijn buitengoed te Castres tot zijn ontvangst in gereedheid te brengen.

— Tegenwoordig wordt er met veel ijver aan de versterking van Vincennes gearbeid. De muren van het kasteel worden met de aarde, uit de gracht, zoo veel mogelijk opgehoogd. Aan de binnenzijde van den muur en tegen dezelve steunend zullen kasematten van twee verdiepingen worden gemaakt; de eerste zal voor stallen, de tweede voor kasernen worden ingerigt. Boven dezelve zal een terras aangelegd worden, ter gelijke hoogte van den grond achter de borstwering. Verscheiden millioenen worden aan deze uitgebreide werken besteed, die aanmerkelijk de sterkte van Vincennes zullen vermeerderen.

— Volgens brieven van Geneve ontvangen, zouden er zeer ernstige onlusten in het kanton Zurich uitgebarsten zijn; en er eene groote gisting in de overige kantons heerschen.

— Een andere brief van Geneve behelst: » In Savoye, te Chamberij en aan de fransche grenzen zijn 15,000 man Sardinische troepen aangekomen. De lieden die zich in de jongste onlusten te Chamberij gemengd hadden, of die zich door overdreven liberale gevoelens hebben doen kennen, zijn gearresteerd en in de gevangenis gezet. — De fortificatie-werken van de vesting Bramont, in het arrondissement Nauvienne, welke reeds geapprovisionneerd was, werden bestendig met kracht voortgezet.

— Uit Lissabon schrijft men van den 3den maart:

» Al onze bergen van Lissabon tot aan Porto gestationneerd, hebben bevel bekomen om de kust te naderen. De soldaten, die zich hier bevinden en niet tot het garnizoen behooren, moeten zich naar het leger begeven. Het garnizoen van Lissabon zal, van morgen af, zich niet buiten hare kwartieren mogen begeven. Alles doet vermoeden dat er eene beslissing op handen is. Het eskader, uit negen schepen bestaande, is naar Madera onder zeil gegaan."

— Berigten uit Ancona ontvangen melden, dat onze troepen met buitengewonen ijver aan de versterking der fortificatien arbeiden. Men heeft het klooster der capucijnen en dat der dominicanen, op eene hoogte, op eenigen afstand van de citadel gelegen, gevraagd, om er werken aan te leggen. Voor de bediening van het geschut zijn 50 affuiten te Ancona gebragt. Alles wordt kontant betaald; de bankiers te Ancona hadden reeds voor een millioen francs in wissels ontvangen.

— De Milaansche courant deelt een brief mede uit Ancona, houdende, dat het provinciaal gouvernement dier stad, op daartoe bekomen bevel uit Rome, naar Osimo was overgebragt, werwaarts de delegaat reeds den 20sten februarij vertrokken is.

— De fondsen waren heden (*maandag* 19) als volgt genoteerd: de 5 pCt. 95,95 kontant en op tijd; de 3 pCt. 69 kontant 69,05 op tijd, nap. reuten 79,90; sp. perpetuelen 55⅞.

ENGELAND.

LONDEN, den 17den Maart.

Vrijdag avond heeft de hertog van *Wellington* in het Huis der Lords willen aantoonen, dat de fransche eerste minister in zijne redevoering omtrent het gedrag der fransche regering ten aanzien der scheiding van België van de heerschappij van het huis van Oranje, niet getrouw aan de waarheid is gebleven. Hij heeft betoogd, dat Frankrijk, ver van de belgische omwenteling aangemoedigd te hebben, [illegible] de heer *Casimir Périer* gezegd had, ernstig aangeboden had om met de andere Mogendheden de handen in een te slaan, ten einde de scheiding tusschen België en Holland te beletten. Hij vroeg, dat de ministers hun eenige staatsstukken zoo inwilligen, waaruit hij dit zijn gevoelen wilde staven; doch daar de graaf *Grey* hem deed opmerken, dat het ter tafel brengen van die papieren in de tegenwoordige omstandigheden wellicht 's lands belangen kon benadeelen, drong de edele Hertog niet op zijne vraag aan, verzekerende echter, dat gedurende zijn ministerie geen der Mogendheden het voornemen had doen blijken om in de belgische omwenteling tusschen beide te treden, en dat Frankrijk van zijnen kant niet de minste reden gegeven had om te geloven, dat het zich tegen zoodanige tusschenkomst zou verzet hebben.

— Gisteren waren de 3 per cents geconsolideerden 83 en 3 achtsten à half.

KOLONIE LIBERIA.

Uitbreiding dezer stichting.

In eenige onzer vorige nommers spraken wij van de vestiging dezer volplanting, welke stellig van veel invloed op de geheele afschaffing van den slavenhandel zijn zal. Thans zullen wij, in eenige hoofdtrekken, de verdere ontwikkeling dier volkplanting schetsen, als kunnende, in vele opzigten, als een praktisch voorbeeld van goede kolonisatie dienen.

Zoo moeijelijk het den kolonisten van *Liberia* gevallen was de grondvesten hunner stichting te leggen, zoo snel waren ook derzelver voortgangen, na het overwinnen der eerste moeijelijkheden. De zorg, waarmede zij zich de vriendschap der inlanders poogden te verzekeren, en de goede trouw en regtschapenheid, waarmede zij alle hunne verbindtenissen met dezen vervulden, droegen, welligt meer nog dan de schrik door hunne wapenen verspreid, bij, om den kolonisten het vreedzaam bezit der aangekochte landen te verzekeren. Naar gelang het getal koloniston aangroeide, door nieuwen aanvoer uit Amerika, en er derhalve eene grootere uitgebreidheid lands vereischt werd, zetteden de agenten derzelver aankooping voort. Zij hebben zich van geen duim breed gronds, door geweld, meester gemaakt, zoodat het regt van eigendom der kolonie, door al de opperhoofden langs de kust erkend is. De tegenwoordige uitgestrektheid der kolonie heeft eene lengte van ongeveer 280, op eene breedte van 20 à 30 mijlen. Ook door zich geheel buiten de oneenigheden, dikwijls tusschen de onderscheidene volkstammen gerezen, te houden, hebben de kolonisten zich van veel moeijelijkheden gevrijwaard. Zij hadden namelijk dan al de volksstammen verklaard, dat zij gaarne als bemiddelaars wilden optreden, wanneer die bemiddeling noodig geacht zoude worden; maar dat zij tevens, verlangende met allen bevriend te blijven, nimmer, noch in hunne verschillen, noch in hunne oorlogen, partij zouden trekken.

De kolonie *Liberia* bezit eene constitutie, volgens welke ieder, die zich daar vestigt, of geboren wordt, vrij is, en alle regten en privilegien van de burgers der Vereenigde Staten geniet. De slavernij is er, zoovals ligt te denken is, onder geen vorm geduld. De societeit van kolonisatie heeft zich het regt voorbehouden om reglementen, welke zij noodig oordeelen zal, in te voeren, tot dat, bij eene groote toeneming der bevolking, de societeit derzelver agenten zal terugroepen, en aan de kolonisten zelven de zorg der regering overlaten. Het koloniaal reglement en het wetboek, in 1824 aangenomen, bevatten zeer wijze beschikkingen, welker nut verder door de ondervinding bevestigd is geworden. De agent der societeit stelt haar, in de kolonie voor, en oefent in haren naam, het souverein gezag uit. Hij kiest, uit drie kandidaten, door de kolonisten zelven voorgesteld, een onder-agent, die hem in zijne functien behulpzaam is, en hem, bij afwezendheid of ziekte, vervangt. Het hof van justitie bestaat uit den agent en twee vrederegters, welke door hem benoemd worden; de andere officieren worden door de kolonisten verkozen; doch deze keuze vereischt daarna de bekrachtiging van den agent. Kommissien van landbouw, van publieke werken, van gezondheid en voor de militie houden zich overmoeid bezig, met in te voeren verbeteringen in de onderscheidene aangelegenheden des lands. Verbanning uit de kolonie is de gestrengste straf, welke de wet uitspreekt; [illegible] de bezittingen der [illegible] ten over; woned[illegible] aan de kolonie. In alle pleitgedingen kunnen de partijen, des verkiezende, de uitspraak der jurij vragen.

De bevolking van *Liberia* bestaat reeds uit meer dan twee duizend zwarten. Op dit getal zijn nagenoeg twee honderd negers, door Amerikaansche kruisers van slavenhalers opgeligt, en door het Hooge hof vrij verklaard. De kolonisten leggen zich vooral op den handel toe; rijst, olie, gvoor, schildpad, verwhout, goud, huiden en koffij zijn de voornaamste artikelen van hunnen uitvoer. De heeren Davenij en Waring, twee der rijkste kooplieden van Monrovia hebben in een jaar, de eerste voor 25,000 dollars, de tweede voor 70,000 dollars aan koopwaren uitgevoerd. Men begroet de bezitting van eerstgemeldden koopman op 20,000 dollars of nagenoeg 50,000 gulden. Het koloniaal gouvernement vergunt niet aan blanken om in *Liberia* ambachten of handel te dijven, uit vrees, dat, indien deze mededinging geoorloofd was, uitgewekenen van alle landen, in groote menigte, derwaarts zouden toevloeijen, welke al spoedig eene blanke aristocratie zouden vestigen, welke het hoofddoel der stichting: zedelijke en maatschappelijke veredeling der kleurlingen zou belemmeren, zelfs geheel verhinderen. In 1830 zijn zes-en-veertig schepen de haven van Monrovia binnengeloopen. De Agent der societeit heeft tot bevordering der communicatien, een scheepje doen bouwen, hetwelk jaarlijks 4700 dollars opbrengt, hetgeen bijna voldoende is voor al de uitgaven van het koloniaal budget. De koopvaardijvloot der kolonie bestaat uit zes of acht transport-vaartuigen, en twee groote goeletten. Men heeft verscheidene wegen aangelegd, en thans is men met eenen nieuwen bezig, van *Millesurij* (eene der kleinere stichtingen der kolonie) naar de hoofdstad van het opper-

hoofd *Boatswain*, die met aandrang verzocht heeft, dat men in zijne staten eene factorij zonde vestigen. Er heeft zich eene compagnie vereenigd, tot het bevaarbaar maken van de *Montserado*; terwijl de daartoe strekkende werken reeds verre gevorderd zijn. De voortgangen van den landbouw zijn minder snel dan die van den handel geweest; doordien de kolonisten aanvankelijk geheel vervuld waren met de verbazende voordeelen, welke de handel hun aanbood. Eerst later hebben zij het belang van den landbouw voor de welvaart en onafhankelijkheid van hun nieuw vaderland leeren inzien, en sedert eenigen tijd geven zij zich met ijver aan onderscheidene ontginningen over, welke ongetwijfeld door de vruchtbaarheid van den bodem aangemoedigd zullen worden.

De opvoeding der kinderen is er verre van verwaarloosd te worden. Scholen van het wederkeerig onderwijs zijn te *Monrovia*, *Caldwell* en *Melsbury* gevestigd. Deze worden niet alleen door al de kinderen der kolonie bezocht, maar zelfs door een honderdtal kinderen der inlanders. Ook worden de zondags-scholen zeer bezocht. Er bestaat eene publieke bibliotheek, reeds uit meer dan twaalf honderd deelen zamengesteld; nagenoeg de helft dezer boeken is een geschenk van het collegie van *Dartmouth*. Deze bibliotheek brengt niet weinig toe, tot het verbreiden van nuttige en noodige kundigheden onder de bevolking. Ook heeft de kolonie een tijdschrift: de heer *Rurswurm*, kleurling, die eertijds een periodiek geschrift te New-York schreef, geeft, sedert eenigen tijd, een maandwerk uit, hetwelk uit een vel druks in quarto bestaat, onder den titel: *de herauit den vrijheid* en tot motto voert: *de vrijheid is eene gave des hemels.* Dit blad telt twee a driehonderd geabonneerden, en bevat, behalve eenige zeer goed geschreven artikels, al het de kolonie betreffende nieuws en talrijke aankondigingen.

De doopsgezinden, de Wesleijens en de Presbyterians hebben kerken in *Liberia*. De heer Ashman, de agent der societeit van kolonisatie, wiens bestuur het langdurigst en gezegend dat gewenst is, heeft meermalen erkend, dat voornamelijk de Godsdienst de grootste moeijelijkheden, welke men bij de vestiging dezer stichting ontmoette, had doen te boven komen. » De kracht van het gouvernement," zegt hij, » is aan den invloed, welken de godsdienst op de kolonisten uitoefende, in derzelver leiding, aanmoediging en terughouding, waar zulks noodig was, toe te schrijven. Er worden » bijna geene misdrijven in *Liberia* gepleegd. De eerbied der kolonisten voor de heiliging van den zondag, en de wijze, waarop » zij de pligten, door het christendom voorgeschreven, in acht nemen, verwerven hun de bewondering der vreemdelingen."

Het was te vreezen, dat de gedurige aanbiedingen van kolonisten aan de societeit hunne overkomst, reeds zijn, maar dan binnen weinige jaren, zich een veel grooter getal zwarten aanbieden ter overvoering naar Afrika, dan de middelen der societeit van kolonisatie in staat zijn te bekostigen, geeft deze de voorkeur aan hen, die zich het meest door goed gedrag onderscheiden en welker aankomst in *Liberia* niet dan nuttig voor de kolonie wezen kan. Sedert voorleden jaar geniet deze societeit de medewerking der *Afrikaansche societeit van opvoeding*, welke te *Washington* gesticht, aan de zwarten voor *Liberia* bestemd, zoowel onderwijs geeft in de eerste beginselen der gewone kundigheden; als dat onderwijs ook op ambachten en den landbouw uitbreidt. Deze tijd van voorbereiding is zeer dienstig, om over derzelver aanleg en zedelijk karakter te leeren oordeelen. Niettegenstaande den uitgestrekten invloed op de kolonisten, door de onder hen verblijvende geestelijken van verscheidene godsdienstige genootschappen uitgeoefend, is het niet te ontveinzen, dat men van die predikingen, zich nog schoonere vruchten zoude kunnen voorspellen, indien het mogelijk was, het, dat einde, predikers van hunne eigene kleur derwaarts te zenden. George Erskine, neger, die na eerst slaaf geweest te zijn, bedienaar van het Evangelie werd, had ingezien, dat het den zwarten leeraar ligter zoude vallen het vertrouwen der kolonisten te winnen, en besloot zich zelven geheel aan hunne geestelijke belangen toe te wijden. Hij oogstte echter de vruchten zijner edele bedoelingen niet in. Kort na zijne aankomst in *Liberia* stierf hij. Een der belangrijkste feiten, welke in staat stellen over den zedelijken toestand der kolonisten te oordeelen, is de vestiging onder hen van *Genootschappen van matigheid*, in navolging van die der vereenigde staten (zie over deze Genootschappen Brelaasche courant van dit jaar). Niet alleen verbinden de leden dezer genootschappen zich tot het niet drinken van geestrijke dranken, maar zelfs om zulke dranken niet aan de inlanders te verkoopen. Dit is in de kolonisten een sterk bewijs van afziening van werkelijke voordeelen; aangezien de brandewijn onder de, het meest gezochte wisselmiddelen behoort.

Men heeft beweerd, dat het luchtgestel van *Liberia* ongezond was. Het is zulks valt niet te ontkennen, zoo best onder de blanken, aan de gematigde luchtstreken gewend, hebben moeten zich dezen stap te schikken. De sterke gezondheid echter der bewoners bewijst daarentegen, dat het luchtgestel van *Liberia* voor het negergeslacht althans niet ongunstig is. De zwarten uit de Vereenigde Staten van het zuiden van Amerika, die zich in Liberia gevestigd hebben, hebben zeer weinig van de verandering in luchtstreek geleden. Bijna zoude men zeggen, dat de Voorzienigheid, door natuurlijke oorzaken aan de Europeanen en Amerikanen belettende zich daar te vestigen, voor de afstammelingen der Afrikanen, eenmaal uit dat werelddeel vervoerd, een gastvrij vaderland heeft willen sparen; vanwaar zij naar het binnenste des lands beschaving en Christendom konden uitbreiden: onschatbare weldaden, waarmede de nieuwe wereld de groote schuld welke jegens Afrika's kusten op haar rust, hoopt te voldoen.

De kolonisten hebben eene oproeping aan de zwarten der Vereenigde Staten gerigt. Zij maken daarin gewag van het geluk, hetwelk zij in het land hunner vaderen genieten, en verklaren, dat zij dagelijks God danken, dat Hij hen derwaarts geleid heeft. Zij eindigen met de uitnoodiging aan hunne kleurgenooten hen daar te volgen. De zwarte bevolking van de Vereenigde Staten, aanvankelijk tegen de emigratie, heeft later de voordeelen beginnen te gevoelen der volkplanting van *Liberia*, als vereenigende alle de voordeelen eener vrije kolonisatie; zij beschouwden thans het burgerschap dier natie van broeders als een hoogst wenschelijk lot voor de kleurlingen. En, inderdaad, indien meer dan twintig duizend menschen, jaarlijks Groot-Brittanje en Ierland verlaten, ten einde in de Vereenigde Staten hunne middelen van bestaan te zoeken; hoeveel sterker moeten dan de drijfveren ter uitwijking naar *Liberia*, zijn voor de Amerikaansche negers, die, behalve dezelfde ondergeschikte redenen, nog zooveel gewigtigere hebben uit derzelver maatschappelijke stelling, voortvloeijende. Men kan zeggen, dat zij, die naar Afrika vertrekken, niet buiten hun vaderland gaan; maar, integendeel derwaarts terugkeeren. Hoeveel uitlokkends is niet deze verzekering alleen, dat er niet een behoeftige in de kolonie is, en een jaar verblijf aldaar genoegzaam is, om er een wenschelijk bestaan te verwerven.

(*Het vervolg en slot in een volgend nommer.*)

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

WOENSDAG, 21 *Maart* 1832.

					Gelt.
Nederlanden,	Werkelijke schuld, 2½ pct.	f	41¼	à 42	41⅜
	Uitgestelde schuld		⅛	à 1	—
	Kansbiljetten		16¼	à 16¾	16⅜
	Amortisatie-Syndicaat, 4½ pct.		63½	à 70	69⅜
	Idem, 5½ pct.		56¼	à 56¾	56½
	Oorlogs-lasten 1830. à 5 pct.		86¾	à 87½	87⅜
	Vrijw. geldl. 1831. à 6 pct.		92	à 93	94½
	Nieuwe idem 1832. à 5 pct.		78¾	à 79½	79
	Schatkist-biljetten, 6 pct.		98¾	à 99¼	99
	Handel-Maatschappij, 4½ pct.		—	à —	—
Frankrijk,	inschr. op 't Grootb. 3 pct.		68¼	à 68¾	—
Rusland,	Bij *Hope en Comp*, 5 pct.		89	à 89½	89¼
	Bij dezelfde 1828/29, 5 pct.		91¼	à 91¾	91½
Spanje,	Certific. Amst, 5 pct.		46½	à 47½	46⅝
	Dezelfde 3 pct.		29½	à 30	29¾
	Uitgestelde schuld.		—	à —	—

** De tweede veildag of definitive toeslagging der verkooping van VASTE GOEDEREN, ten overstaan van den Notaris PIETER VAN GINNEKEN, residerende te *Tilburg*, en geannonceerd op Maandag den 26sten Maart 1832, des namiddags ten twee uren ten huize van JOHANNIS VAN RIEL, in het *Hof van Holland* te *Breda*, zal, uit hoofde van den ingevallen Feestdag, gehouden worden ten zelven dage en uren op Dingsdag den 27sten Maart 1832.

BERIGT AAN DEN HANDEL.

J. A. HARING te *AMSTERDAM* (Jooden Breestraat no. 25), heeft uit Engeland ontvangen eene zeer aanzienlijke partij BOBIN-KANTEN-TULLEN, witte en gedrukte KATOENEN LIJWADEN enz. enz., in diverse breedten en kwaliteiten, alle welke Goederen, uit hoofden van den overvloedigen inkoop, tot billijke voorwaarden en civiele prijzen zullen verkocht worden.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Zaturdag den 24sten Maart 1832: HET DORP OVER DE GRENZEN, of: *Tafereel uit den laatsten Veldtogt*, nieuw Vaderlandsch Blijspel met zang, in 2 bedrijven, door *J. van Lennep*, (behoorende tot het *Dorp aan de Grenzen*), versierd met dezelfde Toestel. Nooit alhier, maar overigens bij herhaling vertoond, gevolgd van PANTALON SCHILDER, of: *Arlequin begunstigd door den Toovenaar Omar*, Pantomime en Arlequinade, in 2 bedrijven, met al dezelfs Decoratien, Toovermachines, Dans, enz.

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.